

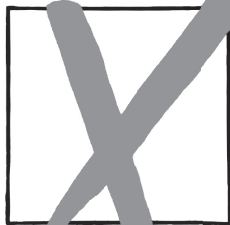
J. K. ROWLINGOVÁ

*Prázdné
místo*

J. K. ROWLINGOVÁ

*Prázdné
místo*

PLUS

First published in Great Britain in 2012 by Little, Brown
Copyright © J.K. Rowling 2012

Osobnostní práva byla uplatněna.

Všechny postavy a události v tomto díle kromě těch, jež jsou evidentně součástí veřejné sféry, jsou smyšlené a jakákoli podobnost s existujícími osobami, žijícími či po smrti, je čistě náhodná.

Všechna práva vyhrazena.

Žádná část tohoto díla nesmí být kopírována, uchovávána ve vyhledávacím systému ani přenášena v jakékoli formě bez předchozího písemného souhlasu nakladatele ani být dávana do oběhu v jakékoli jiné vazbě či obalu, než v jakých byla publikována, a bez totožné podmínky (zahrnující tuto podmínku) uvalené na následného kupce.

Translation © Hana Zahradníková, 2013

Jacket / Cover © 2012 Hachette Book Group, Inc., USA. Used with permission.

Author Photograph © Wall to Wall Media Ltd.

Photographer: Andrew Montgomery

“Umbrella”

Written by Terius Nash, Christopher ‘Tricky’ Stewart, Shawn Carter and Thaddis Harrell
© 2007 by 2082 Music Publishing (ASCAP) / Songs of Peer, Ltd. (ASCAP) / March Ninth Music Publishing (ASCAP) / Carter Boys Music (ASCAP) / EMI Music Publishing Ltd (PRS) / Sony/ATV Music Publishing (PRS)

All rights on behalf of WB Music Corp. and 2082 Music Publishing

Administered by Warner/Chappell North America Ltd

All Rights on behalf of March Ninth Music Publishing

Controlled and Administered by Songs of Peer, Ltd. (ASCAP).

All Rights on behalf of Carter Boys Music

Controlled and Administered by EMI Music Publishing Ltd.

All rights on behalf of Thaddis Harrell

Controlled and Administered by Sony/ATV Music Publishing

“Green Green Grass of Home”

© 1965 Sony/ATV Music Publishing LLC. All rights administered by Sony/ATV Music Publishing LLC, 8 Music Square West, Nashville, TN 37203.

All rights reserved. Used by permission.

Citát z Friedricha Nietzscheho na str. 81 je uveden v překladu PhDr. Ladislava Benyovského, CSc.

ISBN 978-80-259-0155-7

Neilovi

První část

6. 11 K zániku mandátu dochází:

- a) pokud radní nesloží v zákonné lhůtě slib nebo
- b) pokud obecní rada obdrží jeho rezignaci nebo
- c) dnem smrti držitele mandátu...

Charles Arnold-Baker:

Místní samospráva,

7. vydání

Neděle

Barrymu Fairbrotherovi se na večeři do restaurace nechtělo. Větší část víkendu mu hlava třestila bolestí a snažil se stihnout termín, kdy měl odevzdat článek pro místní noviny.

Jenomže jeho žena byla u oběda poněkud odměřená a nekomunikativní, z čehož Barry usoudil, že přáníčkem k výročí svůj zločin, totiž že se na celé dopoledne zavřel v pracovně, nezmírnil. A navíc psal o Krystal, kterou Mary neměla ráda, i když se tvářila, že ano.

„Mary, rád bych tě pozval na večeři,“ lhal, aby prolomil ledovou atmosféru. „Devatenáct let, děcka! Devatenáct let, a maminka nikdy nebyla krásnější.“

To Mary obměkčilo. Usmála se a Barry zavolal do golfového klubu, protože to bylo blízko a měli jistotu, že dostanou stůl. Snažil se manželce dělat malé radosti, protože si po téměř dvaceti letech společného života uvědomil, jak často ji v zásadních věcech zklamává. Nikdy to nebylo schválně. Jen měli velice rozdílný názor na to, co by v životě mělo zaujímat největší místo.

Jejich děti už hlídání nepotřebovaly. Dívaly se na televizi, a když se s nimi naposledy loučil, jen nejmladší Declan se na něj otočil a zvedl ruku na pozdrav.

Barry vycouval po příjezdové cestě a vyrazil přes hezké městečko Pagford, kde žili od té doby, co se vzali, a za uchem mu stále pulso-

vala bolest. Jeli po prudce se svažující Kostelní ulici, na které stály ty nejdražší domy v celé své viktoriánsky pompézní solidnosti, zabočili a projeli kolem neogotického kostela, kde jednou viděl svá dvojčata v představení *Josefa a jeho úžasný pestrobarevný plášť*, a přes Náměstí, odkud bylo dobře vidět temnou kostru zříceniny opatství, která vysoko na kopci korunovala siluetu městečka a splývala s fialovým nebem.

Barry točil volantem do známých zatáček, ale pořád musel myslet na to, že jak pospíchal, aby dokončil a odeslal článek pro *Yarvilské listy*, určité v něm nadělal chyby. Naživo byl výřečný a podmanivý, ale dělalo mu potíže přenést svou osobnost na papír.

Golfový klub ležel jen čtyři minuty od Náměstí, kousek za místem, kde město končilo v posledním záchvěvu několika starých chaloupek. Barry zaparkoval minivan před klubovní restaurací Birdie a chvilku stál u auta, než si Mary přetře pusou rtěnkou. Chladný večerní vzduch ve tváři mu byl příjemný. Pozoroval, jak se obrysy golfového hřiště rozplývají v soumraku, a uvažoval, proč si tu vlastně pořád drží členství. Byl špatný golfista: měl nespolehlivé údery a vysoký hendikep. Jeho čas si žádalo tolik jiných věcí. V hlavě mu pulsovalo hůř než kdy předtím.

Mary zhasla světlo u zrcátka a zavřela dveře na straně spolujezdce. Barry zmáčkl automatický zámek na klíčkách, manželčiny podpatky zaťukaly na asfaltu, zamykání zapípalo a Barry přemýšlel, jestli by nevolnost mohla ustoupit, až se nají.

Pak mu jako demoliční koule projela mozkiem bolest, jakou v životě nezažil. Ani nezaznamenal, že si při pádu na studený asfalt odřel kolena. Lebku mu zaplavoval oheň a krev; ta muka se nedala vydržet, jenže je vydržet musel, protože zapomnění mělo přijít až za chvíli.

Mary vykřikla... a křičet nepřestala. Z baru vyběhlo několik mužů. Jeden se vrhl hned zase zpátky, aby zjistil, jestli uvnitř mezi členy klubu není nějaký lékař na penzi. Manželský pár, Maryini a Barryho známí, zaslechl z restaurace to pozdvižení. Opustili své předkrmy a pospícha-

li ven, aby zjistili, jestli nemohou nějak pomoci. Manžel zavolal z mobilu záchranku.

Sanitka musela přijet ze sousedního města Yarvilu a trvalo pětadvacet minut, než dorazila. Když scénu ozářilo blikající modré světlo, Barry už ležel nehybně na zemi v louži vlastních zvratků a na nic nereagoval. Mary klečela vedle něj, punčocháče na kolenou rozedrané, držela ho za ruku, vzlykala a šeptala jeho jméno.

Pondělí

I.

„Tak teď se podrž,“ říkal Miles Mollison v kuchyni jednoho z velkých domů v Kostelní ulici.

Čekal s telefonátem až do půl sedmé ráno. Byla to hrozná noc, vyplněná dlouhými úseky bdělosti přerušovanými krátkým neklidným spánkem. Ve čtyři ráno zjistil, že jeho žena je také vzhůru, a chvíli si ve tmě potichu povídali. Už tehdy, když spolu probírali, čeho byli nucenými svědky, a oba se snažili potlačit neurčité pocity strachu a šoku, se Milesovi útroby rozlévaly drobné záchvěvy vzrušení při představě, jak tuto novinu sdělí otcí. Původně chtěl počkat do sedmi, ale strach, že by ho mohl předběhnout někdo jiný, ho vyhnal k telefonu ještě dřív.

„Co se děje?“ zahřměl Howardův hlas. Zněl malinko plechově, protože ho Miles přepnul do reproduktoru, aby mohla poslouchat i Samanta. Ve světle růžové noční košili měla mahagonově hnědou barvu a brzkého probuzení využila k tomu, že si na blednoucí přírodní opálění rozmazala plnou dlaň samoopalovacího přípravku. V kuchyni se mísila umělá vůně kokosu s vůní instantní kávy.

„Fairbrother je mrtvý. Včera večer zkolaboval v golfovém klubu. Večeřeli jsme se Sam v Birdie.“

„Fairbrother je mrtvý?“ burácel Howard.

Jeho tón naznačoval, že v postavení Barryho Fairbrothera očekával nějakou zásadní změnu, ale dokonce ani on nepředvídal přímo smrt.

„Zkolaboval na parkovišti,“ opakoval Miles.

„Panebože, vždyť mu nebylo moc přes čtyřicet, ne?“ řekl Howard. „Panebože.“

Miles se Samantou poslouchali, jak Howard oddechuje jako uštvaný kůň. Po ránu mu vždycky docházel dech.

„A co to bylo? Srdce?“

„Doktoři myslí, že něco v mozku. Jeli jsme s Mary do nemocnice a...“

Ale Howard ho neposlouchal. Miles se Samantou slyšeli, jak mimo sluchátko říká: „Barry Fairbrother! Mrtvý! To je Miles.“

Miles se Samantou usrkávali kávu a čekali, až se Howard vrátí k rozhovoru. Samanta seděla u stolu s rozhaleným županem, takže bylo vidět obrysy jejích velkých prsou opřených o složená předloktí. Tlak zespoda jim dodával plnějšího a hladšího vzezření, než když visela bez opory. Po svráštělé kůži dekoltu se jí rozbíhaly drobné rýhy, které už nemizely, ani když prsa uvolnila. Zamlada hojně navštěvovala solária.

„Cože?“ ozval se Howard zpátky na lince. „Cos to říkal o nemocnici?“

„Jeli jsme se Sam sanitkou,“ vyslovoval Miles zřetelně. „S Mary a nebožtíkem.“

Samanta si všimla, jak Miles v druhé verzi klade důraz na to, co by se dalo nazvat komerčnější stránkou příběhu. Neměla mu to za zlé. Odměnou za to, že přestáli ten příšerný zážitek, jim bylo, že o něm mohli vyprávět ostatním. V životě na to nezapomene: natřásání ve stísněném prostoru, tmavá okna a hrůza, bědující Mary, Barry s očima ještě pootevřenýma nad náhubkem masky, a ona s Milesem se snaží něco vyčíst z výrazu záchranáře.

„Panebože,“ řekl Howard už potřetí. Shirleyiných tichých dotazů v pozadí si nevšímal. Veškerá jeho pozornost patřila Milesovi. „To prostě jen tak zničehonic umřel na parkovišti?“

„Jo,“ přitakal Miles. „Jak jsem ho viděl, hned mi bylo jasné, že už se nedá nic dělat.“

To byla první lež, a když ji říkal, uhnul před manželkou očima. Pamatovala si, jak Mary ochranitelsky objímal kolem ramen: *Bude v pořádku... bude v pořádku...*

Ale koneckonců, pomyslela si Samanta, aby Milesovi nekrřivdila, *jak to člověk měl poznat, ať tak či tak, když mu nasazovali masky a píchali do něj jehly?* Vypadalo to, že se Barryho snaží zachránit, a nikdo z nich nevěděl jistě, že to není nic platné, dokud v nemocnici nepřišla k Mary ta mladá doktorka. Samanta to pořád měla příšerně živě před očima: Maryinu bezmocnou vyděšenou tvář i výraz té obrylené, hladce učešané mladé ženy v bílém plášti. Chovala se klidně, i když malinko ostražitě... V televizních inscenacích se takové věci dějí každou chvíli, ale když se to stane doopravdy...

„Vůbec ne,“ říkal Miles. „Gavin s ním ještě ve čtvrtek hrál squash.“

„A to vypadal normálně?“

„Úplně. Roznesl Gavina na kopytech.“

„Panebože. To se pak ukáže, co? To teda jo. Počkej, chce s tebou mluvit maminka.“

Ozvalo se cvaknutí a zarachocení a potom Shirleyin tichý hlas.

„To je ale hrozný šok, Milesi,“ říkala. „Jsi v pořádku?“

Samanta se napila kávy tak nešikovně, že jí koutky úst vytekla po stranách na bradu. Utřela si obličej i výstřih rukávem. Miles začal mluvit hlasem, který často užíval, když hovořil s matkou: hlubším než obvykle, hlasem, který říkal „všechno mám pod kontrolou, nic mě nerozhodí“, úderným a rozhodným. Občas, zvláště když byla opilá, Samanta Milesovy hovory se Shirley napodobovala. „Nedělej si starosti, mami. Tady Miles, tvůj malý vojáček.“ „Miláčku, ty jsi tak úžasný, tak velký

a statečný a chytrý.“ V poslední době to jednou nebo dvakrát udělala před lidmi, což Milese štválo a uvádělo do rozpaků, i když předstíral, že se tomu směje. Naposledy se cestou domů v autě pohádala.

„Vy jste s ní jeli celou cestu až do nemocnice?“ zazněl Shirleyin hlas z reproduktoru.

Ne, pomyslela si Samanta, v půli cesty nás to přestalo bavit a řekli jsme, že chceme vystoupit.

„To bylo to nejmenší. Kéž bychom mohli udělat víc.“

Samanta vstala a přešla k topinkovači.

„Mary vám jistě byla velice vděčná,“ říkala Shirley. Samanta třískla víkem chlebovnice a nacpala do otvorů topinkovače čtyři plátky chleba. Milesův hlas teď zazněl přirozeněji: „No, to víš, když jí ta doktorka řekla... když potvrdila, že je mrtvý, chtěla tam Colina s Tessou Wallových. Sam jim zavolala, počkali jsme, než dorazili, a pak jsme odjeli.“

„Ale stejně měla Mary veliké štěstí, že jste tam byli,“ řekla Shirley. „Tatínek ti ještě něco chce, Milesi, předávám. Papa.“

„Papa“, pitvořila se nehlasně Samanta obrácená k čajníku a vrtěla hlavou. Po probdělé noci vypadal její pokřivený odraz opuchle a oříškově hnědé oči měla zarudlé. Jak pospíchala, aby jí neuteklo, až se to Howard dozví, namazala si samoopalovací emulzi do koutků.

„A co kdybyste k nám dneska večer zašli?“ hulákal Howard. „Ne, počkej, maminka mi zrovna připomněla, že máme domluvený bridž s Bulgensovými. Přijďte zítra. Na večeri. Tak na sedmou.“

„Možná,“ odpověděl Miles a podíval se po Samantě. „Musím zjistit, jestli Sam něco nemá.“

Nedala nijak najevo, jestli chce jít, nebo ne. Když Miles zavěsil, v kuchyni zavládl zvláštní pocit zklamaného očekávání.

„Vůbec tomu nemůžou uvěřit,“ řekl, jako by všechno neslyšela.

Mlčky chroupali topinky a pili čerstvě uvařenou kávu. Při jídle Samantu poněkud přešla podrážděnost. Vzpomněla si, jak se za kuro-

pění s trhnutím probudila v tmavé ložnici a jak se jí absurdně ulevilo, jak byla vděčná, že vedle sebe cítí Milese, mohutného, pupkatého, páchnoucího zatuchlým potem a kolínskou. Potom si představila, jak bude zákaznicím v obchodě vyprávět o tom, že jí před očima umřel člověk, a o samaritánské jízdě do nemocnice. Zvažovala, jak popsat všechny možné aspekty té cesty, a vzpomínala na vrcholnou scénu s lékařkou. Mládí té rozvážné ženy jako by všechno ještě zhoršovalo. Takové oznámení by měli dávat na starost někomu staršímu. Pak se jí ještě víc zvedla nálada, když si vzpomněla, že má zítra schůzku s prodejcem z Champêtru. Po telefonu s ní roztomile flirtoval.

„Musím už jít,“ řekl Miles a s pohledem upřeným na jasnící se nebe za oknem dopil svou kávu. Zhluboka si vzdychl, a když nesl prázdný talíř a hrnek do myčky, poplácal ženu po rameni.

„Ježíši, člověk hned všechno vidí z jiné perspektivy, co?“

Zavrtěl nakrátko ostříhanou šedivější hlavou a vyšel z kuchyně.

Miles Samantě občas připadal nemožný a čím dál častěji nudný. Čas od času však jeho pompéznost dokázala ocenit, stejně jako ji bavilo při slavnostních příležitostech nosit klobouk. Dnes ráno bylo koneckonců zcela na místě, aby se člověk choval vážně a jaksi úctyhodně. Dojedla topinku, sklídila po sobě nádoby a přitom si v duchu pilovala historku, kterou se chystala vyprávět své prodavačce.

II.

„Umřel Barry Fairbrother,“ vypravila ze sebe udýchaně Rút Priceová. Cestou po namrzlé zahradní pěšině skoro běžela, aby mohla s man-

želem strávit několik minut navíc, než odejde do práce. Nezastavila se v zádveří, aby si sundala kabát, ale ještě zachumlaná do šály a v rukavicích spadla do kuchyně, kde Simon snídal s jejich dvěma dospívajícími syny.

Manžel zkameněl s topinkou na půl cesty k ústům. Potom ji s teatrální pomalostí odložil. Kluci, oba ve školní uniformě, se s mírným zájmem dívali z jednoho rodiče na druhého.

„Lékaři myslí, že to bylo aneurysma,“ pokračovala Rút ještě trochu bez dechu, když si prst po prstu stahovala z rukou rukavice, odmotávala šál a rozepínala kabát. Byla to štíhlá tmavovláška s velkýma smutnými očima a strohá modrá uniforma zdravotní sestry jí slušela. „Zkolaboval v golfovém klubu... přivezli ho Sam s Milesem Mollisonových... a potom přijeli Colin a Tessa Wallovi...“

Odběhla do zádveří pověsit si věci a vrátila se akorát včas, aby zodpověděla otázku, kterou za ní Simon zakřičel: „Co je to ta adeuryzma?“

„To. Aneurysma. Prasklá tepna v mozku.“

Spěšně přicupitala ke konvici, zapnula ji, pak začala smetat drobečky z pracovní plochy kolem topinkovače a přitom bez přestání mluvila.

„Nejspíš měl masivní cerebrální krvácení. Chudák jeho žena... je úplně zničená...“

Ta vzpomínka Rút zasáhla. Dívala se z okna přes neposkvrněný bílý trávník potažený jinovatkou k opatství, jež se na druhé straně údolí přísně jako kostlivec vypínalo proti bledě růžovému a šedému nebi. Panoramatický výhled byl chloubou domu Na vršku. Pagford, z kterého byl v noci vidět jen shluk poblikávajících světel v temné kotlině hluboko pod nimi, se vynořoval v chladném slunečním jasu. Rút nic z toho nevnímala, v duchu byla pořád v nemocnici a sledovala Mary, jak vychází z místnosti, kde ležel Barry, teď už bez všech těch zbytečných pomůcek, které ho měly udržet při životě. Rút Priceová nejspíše a nejupřímněji pociťovala lítost nad těmi, o nichž se domnívala, že jsou jako ona. „Ne, ne, ne, ne,“ naříkala Mary a to instinktiv-

ní odmítnutí na Rút hluboce zapůsobilo, protože si představila samu sebe ve stejné situaci.

Nesnesla ani to pomyšlení a ohlédlá se po Simonovi. Světle hnědé vlasy měl pořád husté, postavu skoro stejně šlachovitou jako ve dvaceti a vrásky v koutcích očí mu jen slušely, ale když se Rút po letech vrátila k profesi zdravotní sestry, znovu si uvědomila, jak může lidské tělo selhat na milion různých způsobů. Když byla mladá, zachovávala si větší odstup; teď si uvědomovala, jaké mají všichni štěstí, že jsou naživu.

„To mu nemohli nějak pomoci?“ říkal Simon. „Copak se to nedalo ucpat?“

Znělo to frustrovaně, jako by lékařská profese opět selhala, když odmítla učinit to, co se jednoduše nabízelo.

Andrew pocítil trpké uspokojení. V poslední době zaznamenal, že si otec navykl čelit matčinu užívání lékařských termínů tupými primitivními návrhy. *Cerebrální krvácení. Ucpěte to.* Máma si nevšimla, co otec dělá. Nikdy si ničeho nevšimla. Andrew pojídal cereálie a plánuj nenávistí.

„Když ho k nám přivezli, bylo už pozdě. Nedalo se nic dělat,“ řekla Rút a hodila čajové pytlíky do konvice. „Umřel v sanitce těsně před tím, než dorazili.“

„Tyvado,“ řekl Simon, „kolik mu bylo, čtyřicet?“

Ale Rút nedávala pozor.

„Paule, máš vzadu úplně zacuchané vlasy. Česal ses vůbec?“

Vytáhla z kabelky kartáč a strčila ho mladšímu synovi do ruky.

„To neměl žádné varovné příznaky, nic?“ vyptával se Simon, zatímco si Paul projížděl hustou kštici kartáčem.

„Prý ho asi dva dny dost bolela hlava.“

„Aha,“ přikývl Simon a přežvykoval topinku. „A on to ignoroval?“

„No jistě, myslel, že to nic není.“

Simon polkl.

„Ono se nakonec ukáže, co?“ prohlásil důležitě. „Člověk se musí hlídat.“

To je teda moudro, pomyslel si Andrew se vzteklým opovržením. *To je fakt hlubokomyslný*. Takže si za to asi mohl Barry Fairbrother sám, že mu vybuchl mozek. *Ty samolibej hajzle*, vyjel Andrew na otce v duchu.

Vtom Simon na staršího syna ukázal nožem a prohlásil: „Jo, mimochodem, tenhle si pěkně najde práci. Tady náš Lívanec.“

Rút se poplašeně obrátila z manžela na syna. Na rudnoucím obličejí skloněném nad miskou béžové břechky mu vystupovalo lesklé fialové akné.

„Jo,“ pokračoval Simon. „Ten mrňavej línej parchant si pěkně začne vydělávat. Když chce kouřit, může si to platit z vlastní výplaty. Už žádný kapesný.“

„Andrew!“ zakvílela Rút, „Snad jsi ne...“

„Ale ano. Chytil jsem ho v dřevníku,“ přerušil ji Simon s výrazem zosobněné zášti.

„Andrew!“

„Od nás už žádné peníze nedostane. Když chceš cigára, tak si je zaplať,“ prohlásil Simon.

„Ale říkali jsme,“ kňourala Rút, „říkali jsme, že když bude mít ty zkoušky...“

„Podle toho, jak podělal ty nanečisto, budeme mít štěstí, jestli vůbec z něčeho proleze. Může rovnou začít u McDonalda a nabírat zkušenosti,“ odpověděl Simon. Vstal, zastrčil židli a kochal se pohledem na Andrewovu svěšenou hlavu s rudým okrajem uhrovitého obličaje. „Protože my tě nebudeme živit přes žádné opravné termíny, kamaráde. Je to teď, nebo nikdy.“

„Ale Simone,“ ozvala se Rút vyčítavě.

„Co?!“

Simon udělal dva rázné kroky k manželce. Rút ustoupila ke dřezu. Paulovi vypadl růžový umělohmotný kartáč z ruky.

„Já tomu mrňavému parchantovi nebudu sponzorovat jeho hnusný zlozvyky. Jak si to vůbec může dovolit, hulit v *mém* dřevníku?!“

Při slově „mém“ se Simon udeřil do hrudi a Rút sebou při tom zadunění cukla.

„Já když byl v jeho věku, nosil jsem domů výplatu. Jestli chce poďobanec hulit, může si cigára kupovat ze svýho, jasný? Jasný?!“ prskal Rút patnáct centimetrů před obličejem.

„Ano, Simone,“ řekla velice potichu.

Andrewovi se sevřely útroby. Ani ne před deseti dny učinil přísahu; přišla ta chvíle tak brzy? Ale otec od matky ustoupil a vypochoval z kuchyně k zádveří. Rút s Andrewem a Paulem zůstali jako zkamenělí; jako by slíbili, že se v jeho nepřítomnosti ani nepohnou.

„Doplnila jsi nádrž?“ hulákal Simon jako vždycky, když se vrátila z noční.

„Ano,“ zavolala Rút a snažila se, aby to znělo vesele, normálně.

Dveře od domu se s třesknutím zabouchly.

Rút se motala kolem konvice a čekala, až se rozjitřená atmosféra zase usadí. Teprve když se Andrew chystal odejít z místnosti, aby si vyčistil zuby, promluvila: „Dělá si o tebe starosti, Andrewe. O tvoje zdraví.“

To určitě, ten čurák.

Andrew v duchu na každou Simonovu nadávku kontroval vlastní. V duchu se Simonovi dokázal postavit ve vyrovnaném souboji.

Matce nahlas odpověděl: „Jo, jasně.“

III.

Obloukovou ulici, vzdálenou jen dvě minuty od hlavního pagfordského náměstí, tvořil půlměsíc přízemních domů ze třicátých let. V čísle třicet šest, pronajatém déle než kterýkoli jiný dům v ulici, seděla Shirley Mollisonová opřená o polštáře a popíjela čaj, který jí přinesl manžel. Odraz hledící na ni ze zrcadlových dveří vestavěných skříní byl zamlžený, částečně proto, že neměla brýle, a částečně proto, že slunce dopadalo do pokoje skrz závěsy se vzorem růží. V tomto lichotivě tlumeném světle vypadala růžovobílá tvář s dolíčky pod krátkým stříbrným sestřihem andělsky.

Ložnice byla akorát dost velká na to, aby se do ní vešla Shirleyina jednoduchá postel a Howardova manželská, přiřazené k sobě jako dvojvaječná dvojčata. Howardova matrace, která ještě nesla otisk jeho mohutného těla, byla prázdná. Tiché zurčení a syčení sprchy bylo slyšet až sem, kde se na sebe dívaly sedící Shirley se svým zarůžovělým odrazem a vychutnávaly si tu novinu, která jako by dosud pěníla ve vzduchu jako šumivé šampaňské.

Barry Fairbrother zemřel. Jeho život pohasl. Podtržen v květu. Žádná událost národního významu, žádná válka, pád burzy ani teroristický útok nemohly v Shirley vzbudit takový úžas, tak zanícený zájem ani horečné spekulace, které ji v tuto chvíli stravovaly.

Nenáviděla Barryho Fairbrothera. Shirley a Howard, obvykle zajedno ve všech přátelstvích i nepřátelstvích, se v tomto případě poněkud lišili. Howard si občas sám přiznával, že ho ten drobný vousatý chlapík, který mu neúnavně oponoval z druhé strany poškrábaných stolů v kulturním sálu, baví, avšak Shirley nečinila mezi politikou a soukromím žádné rozdíly. Barry stál Howardovi v cestě za nejvýznamnějším cílem jeho života, tudíž ho považovala za úhlavního nepřítele.

Loajalita k manželovi byla hlavním, nikoli však jediným důvodem, proč se Shirley z duše protivil. Její hodnocení lidí bylo jemně vyladěné jediným směrem, jako u psa vytrénovaného na hledání narkotik. Bez přestání se zaměřovala na jakékoli známky povýšenosti a už dávno zaznamenala, že z Barryho Fairbrothera a jeho kumpánů v obecní radě přímo číší. Všichni takoví Fairbrotherové si mysleli, že z nich univerzitní vzdělání dělá něco lepšího, než jsou lidé jako ona a Howard, že jejich názory mají větší váhu. No, tak to jejich arogance dnes utrpěla pořádnou ránu. Fairbrotherovo náhlé úmrtí Shirley utvrdilo v dávném názoru, že ať si on a jeho následovníci mysleli cokoli, patřil k nižšímu a slabšímu druhu než její manžel, který (vedle všech dalších předností) dokázal před sedmi lety přežít infarkt.

(Shirley nikdy ani na vteřinu nevěřila, že by její Howard mohl umřít, dokonce ani když ležel na operačním sále. Howardova přítomnost na zemi byla pro Shirley takovou samozřejmostí jako sluneční světlo nebo kyslík. A také to tak potom říkala, když přátelé a sousedi mluvili o zázračném uzdravení a o tom, jaké je štěstí, že mají tak blízko, hned v Yarvilu, koronární jednotku, a jaký musela mít hrozný strach.

„Vždycky jsem věděla, že to zvládne,“ prohlašovala vyrovnaně a důstojně Shirley. „Nikdy jsem o tom nepochybovala.“

A Howard je pořád tady, v nejlepší kondici, zatímco Fairbrother leží v márnici. Ono se nakonec ukázalo.)

Toto radostné jítro Shirley připomínalo den poté, co se jí narodil syn Miles. Tenkrát před lety seděla v posteli, zrovna jako teď, oknem svítilo do nemocničního pokoje slunce, v ruce držela šálek s čajem, který pro ni uvařil někdo jiný, a čekala, až jí přinesou na krmení jejího překrásného novorozeného chlapečka. Narození a smrt: u obou si člověk najednou víc uvědomuje svou existenci a vlastní zvýšenou důležitost. Zpráva o náhlém odchodu Barryho Fairbrothera jí ležela v klíně jako buclaté novorozeně a všichni známí se teď mohou ko-

chat. A ona bude pramenem, zdrojem, protože byla první, nebo skoro první, kdo tu zprávu dostal.

Když byl v pokoji Howard, nedávala na sobě Shirley nic z toho kvasícího a bublajícího potěšení znát. Než odešel do sprchy, pouze si vyměnili komentáře vhodné při náhlém úmrtí. Shirley si přirozeně uvědomovala, že zatímco si mezi sebou posílají jako kuličky na počítadle ustálená slova a fráze, Howard jistě stejně jako ona překypuje nadšením, ale vyjádřit tyto pocity nahlas, když se novina o Barryho smrti ještě vznášela ve vzduchu, to by bylo, jako by člověk tančil nahý a vykřikoval obscénnosti, a Howard se Shirley byli vždy oblečení do neviditelného pláště konvencí, jež nikdy neodkládali.

Shirley napadla další radostná myšlenka. Odložila šálek s talířkem na noční stolek, vyklouzla z postele, natáhla si žinylkový župan, nasadila brýle, prošla předsíní a zaklepala na dveře koupelny.

„Howarde?“

Odpovědělo jí tázavé zamručení na pozadí rovnoměrného pleskání sprchy.

„Myslíš, že bych měla něco dát na webové stránky? O Fairbrotherovi?“

„Dobrý nápad,“ zavolal přes dveře po vteřince váhání. „Výborný nápad.“

A tak spěchala dál do pracovny. Dříve to býval menší dětský pokojík, ale jejich dcera Patricia, která se odstěhovala do Londýna a moc se o ní nemluvilo, ho už dávno opustila.

Shirley byla na své internetové dovednosti nesmírně hrdá. Před deseti lety navštěvovala v Yarvilu večerní kurs, kde mezi studenty byla jednou z nejstarších a nejpomalejších. Ale vytrvala, protože byla odhodlaná stát se administrátorkou vzrušujících nových webových stránek Pagfordské obecní rady. Nalogovala se a otevřela domovskou stránku.

Stručné oznámení plynulo tak lehce, jako by je vymýšlely přímo prsty.

Radní Barry Fairbrother
S hlubokým zármutkem oznamujeme, že zemřel
radní Barry Fairbrother. Naše myšlenky patří v této
těžké chvíli jeho rodině.

Pečlivě si to po sobě přečetla, uhodila do klávesy Enter a sledovala, jak se vzkaz objevuje na nástěnce.

Když zemřela princezna Diana, stáhla královna vlajku na Buckinghamském paláci na půl žerdi. Její Veličenstvo zaujímal v Shirleyině duševním životě velice výsadní postavení. Prohlížela si vzkaz na webových stránkách a byla spokojená a šťastná, že se zachovala správně. Učila se od těch nejlepších...

Odešla z nástěnky obecní rady a zabrousila na své oblíbené lékařské stránky, kde do vyhledávacího políčka pečlivě vytukala slova „mozek“ a „smrt“.

Objevilo se nekonečně možností. Shirley je procházela, mírným pohledem přejížděla shora dolů a přemítala, které z těchto smrtelných komplikací, z nichž některé se nedaly ani vyslovit, vděčí za své momentální štěstí. Shirley dělala dobrovolnici v nemocnici a od té doby, co začala pracovat v Jihozápadní všeobecné, ji zdravotní záležitosti začaly nemálo zajímat a čas od času poskytovala přátelům diagnózy.

Ale dnes ráno se na dlouhá slova a popisy příznaků nedokázala soustředit: v myšlenkách odbíhala k tomu, jak bude novinu šířit dál. Už teď si v duchu sestavovala a zase přeskupovala seznam telefonních čísel. Jestlipak to ví Aubrey s Julii? A co tomu asi řeknou? A nechá ji Howard, aby to řekla Maureen, nebo si to potěšení schová pro sebe?

Bylo to všechno tak vzrušující.

IV.

Andrew Price zavřel dveře malého bílého domku a vyrazil za mladším bratrem po zahradní cestičce křupavé námrazou dolů k zledovatělé kovové brance v živém plotu a do uličky za ní. Známému výhledu, který se před nimi rozkládal, nevěnovali bratři jediný pohled. Maličké městečko Pagford se choulilo v dolíku mezi třemi vrchy, z nichž jeden korunovala zřícenina opatství z dvanáctého století. Úzká říčka obtáčela úbočí kopce a protékala městečkem, kde ji překlenuval kamenný můstek jako pro panenky. Ta scenerie připadala bratrům nudná jako ploché kulisy. Andrew nenáviděl, jak si za ni při těch vzácných příležitostech, kdy měli hosty, otec přisvojoval zásluhy, jako by to celé navrhl a postavil on. Andrew se nedávno rozhodl, že by se radši díval na asfalt, rozbitá okna a graffiti. Snil o Londýně a o životě, který má nějaký význam.

Bratři dopochodovali na konec uličky a na rohu, kde ústila do širší ulice, zpomalili a zastavili. Andrew sáhl do živého plotu, chvíli tam šátral a vytáhl zpola plnou krabičku bensonek a trochu zvlhlé zápalky. Po několika marných pokusech, kdy se mu hlavičky sirek drolily o škrtkátko, se mu povedlo si zapálit. Dva tři hluboké šluky a pak ticho protrhlo vrčení motoru školního autobusu. Andrew opatrně ucvrknul hořící konec cigarety a zbytek schoval zpátky do krabičky.

Když zastavil u domu Na vršku, býval autobus ze dvou třetin plný, protože už objel farmy a domy mimo město. Bratři se jako obvykle posadili zvlášť, každý na jednu dvousedáčku, a obrátili pohled z okna ven, zatímco autobus rachotil a kodrcal se dolů do Pagfordu.

Na úpatí jejich kopce stál v klínovité zahradě dům. Čtyři děti Fairbrotherovy obvykle čekávaly před brankou, ale dnes tam nikdo nestál. Všechny závěsy byly zatažené. Andrew přemýšlel, jestli je zvykem sedět potmě, když někdo umře.

Před několika týdny si Andrew na diskotéce ve školním divadelním sále začal s Niamh Fairbrotherovou, jednou z Barryho dvojčat. Nějakou dobu potom se u ní projevoval protivný zvyk sledovat ho na každém kroku. Andrewovi rodiče se s Fairbrotherovými sotva znali. Simon s Rút neměli skoro žádné přátele, ale Barry, který byl vedoucím maličké pobočky jediné banky, která v Pagfordu ještě zůstala, jim zřejmě byl docela sympatický. Jeho jméno se často zmiňovalo v souvislosti s takovými věcmi, jako byla obecní rada, ochotnická představení na radnici nebo církevní charitativní běh. Tyhle záležitosti Andrewa ani v nejmenším nezajímaly a i rodiče se jich, až na občasný sponzorský příspěvek či lístek do tomboly, stranili.

Když autobus zahnul doleva a šinul se Kostelní ulicí kolem prostorných viktoriánských domů uspořádaných v sestupných terasách, kochal se Andrew představou, v níž zemřel jeho otec, zasažen neviditelným ostřelovačem. Andrew si představoval sám sebe, jak poplácává vzlykající matku po zádech a přitom volá pohřební službu. Když objednával tu nejlevnější rakev, měl v ústech cigaretu.

Na konci Kostelní ulice nastoupili všichni tři Jawandovi: Jaswant, Sukhvinder a Rajpal. Andrew si pečlivě vybral sedačku, před kterou bylo volné místo, a silou vůle se snažil Sukhvinder přesvědčit, aby si sedla před něj. Ne kvůli ní (Andrewův nejlepší kámoš Tlusťoch jí říkal KK neboli „kozy a kníry“), ale protože si vedle ní tak často sedala Ona. A ať už to bylo proto, že jeho telepatické impulsy byly to ráno obzvlášť silné, anebo ne, Sukhvinder si opravdu vybrala sedadlo před ním. Andrew, bez sebe štěstím, zíral na špinavá okna, aniž by je vnímal, a přitáhl si školní tašku těsněji na klín, aby zakryl erekci vyvolanou drncáním autobusu.

Jeho očekávání stoupalo s každým zhoupnutím a trhnutím rozhrkaného autobusu, který si klestil cestu úzkými uličkami, těsnou zatáčkou na náměstíčko a dál na roh Její ulice.

Andrew v životě nezažil, aby ho nějaká holka tak zajímala. Zrovna se přistěhovala; dost divné, stěhovat se ve druhém pololetí ročníku, kdy se dělají závěrečné zkoušky. Jmenovala se Gaia a to se hodilo, protože takové jméno nikdy předtím neslyšel a ona byla taky něco úplně nového. Jednoho rána prostě nastoupila do autobusu jako živý důkaz toho, jak vznešených výšin může příroda dosáhnout, posadila se o dvě sedadla před něj a uhranula ho dokonalostí svých ramen a šíje.

Vlasy měla hnědé s nádechem mědi a ve volných vlnách jí spadaly těsně pod lopatky. Nos měla dokonale rovný, úzký a malý, takže zvýrazňoval provokativní plnost jejích bledých rtů, oči daleko od sebe, hnědozelené s tečkami jako jablka koženáče a s hustými řasami. Andrew ji v životě neviděl s mejkapem a pleť jí nehyzdil jediný pupínek nebo flíček. Její tvář byla spojením dokonalé symetrie a neobvyklých proporcí. Dokázal by se na ni dívat celé hodiny ve snaze odhalit zdroj své fascinace. Zrovna minulý týden přišel domů po dvouhodinovce biologie, během níž se na ni díky náhodnému božskému uspořádání lavic a hlav mohl koukat téměř nepřetržitě. V bezpečí svého pokoje potom napsal (když napřed půl hodiny čučel do zdi po zachvatu masturbace) „krása je geometrie“. Okamžitě ten papír roztrhal, a kdykoli si na to vzpomněl, připadal si hloupě, ale stejně na tom něco bylo. Její nádhera spočívala v drobných úpravách běžného vzoru, jejichž výsledkem byla úchvatná harmonie.

Bude tu každou chvíli, a jestli si sedne vedle podsadité a kyselé Sukhvinder jako obvykle, bude tak blízko, že z něj ucítí nikotin. Rád pozoroval, jak na její tělo reagují neživé předměty; jak se autobusová sedačka trochu prohne, když na ni dosedne váha jejího těla, a jak se měděně zlatá záplava jejích vlasů zvlíní podle kovového držadla nahore na opěradle.

Řidič zpomalil a Andrew odvrátil obličej od dveří a předstíral, že je pohroužený v myšlenkách. Až nastoupí, obrátí se, jako by si teprve všiml, že zastavili, setká se s ním pohledem a možná kývne na pozdrav.

Čekal, až uslyší, jak se otvírají dveře, ale známé zaskřípění a bouchnutí tiché vrnění motoru nepřerušilo.

Andrew se rozhlédl, ale neviděl nic než krátkou omšelou Nadějnou ulici se dvěma řadami domků. Řidič se vyklonil, aby se ujistil, že nejde. Andrew mu chtěl říct, aby počkal, protože zrovna minulý týden vyrazila z jednoho z těch domečků a dobíhala po chodníku (mohl se koukat, protože koukali všichni) a pohled na to, jak utíká, stačil, aby se jím v myšlenkách zaobíral celé dlouhé hodiny, ale řidič otočil velkým volantem a autobus se znovu rozjel. Andrew se vrátil ke svému rozjímání nad špinavým oknem s bolestí v srdci a rozkroku.

V.

Malé řadové domky v Nadějně ulici bývaly dělnickou kolonií. Gavin Hughes se pomalu a zbytečně pečlivě holil v koupelně čísla deset. Byl tak blondatý a vousy měl tak řídké, že by mu ve skutečnosti stačilo holit se dvakrát týdně, ale studená a trochu zašlá koupelna byla jeho jediným útočištěm. Když se tu vydrží zašívát do osmi, bude moci říct, že musí okamžitě odejít do práce. Děsil se toho, že bude muset s Kay promluvit.

Předchozího večera dokázal odvrátit diskusi jen díky tomu, že inicioval nejdelší a nejnápaditější soulož od samotných začátků jejich vztahu. Kay okamžitě zareagovala se znepokojivým nadšením: převalovala se z jedné pozice do druhé, zvedala pro něj svoje silné svalnaté nohy a kroutila se jako ta slovanská artistka, již svou olivovou pleť a tmavými, úplně nakrátko ostříhanými vlasy tolik připomínala.

Příliš pozdě mu došlo, že si tento nezvyklý stvrzující akt vykládá jako mlčenlivé vyznání toho, co za žádnou cenu nechtěl vyslovit. Hladově ho líbala. Na začátku jejich románku mu její vlhké neodbytné polibky připadaly erotické, teď už ho spíš odpuzovaly. Trvalo mu dlouho, než vyvrcholil. Hrůza z toho, do čeho se to pustil, neustále ohrožovala jeho erekci. Dokonce i to se obrátilo proti němu: zdálo se, že si jeho neobvyklou výdrž vykládá jako známku bravury.

Když bylo konečně po všem, přitulila se ve tmě k němu a chvíli ho hladila po vlasech. Nešťastně hleděl do prázdna a bylo mu jasné, že po všech těch neurčitých plánech, jak povolí pouta jejich svazku, je nedobrovolně utáhl. Když usnula, ležel na matraci hrbolaté od starého pérování s jednou rukou uvězněnou pod jejím tělem a vlhkým prostěradlem nepříjemně přilepeným ke stehnu a přál si, aby měl odvahu zachovat se jako hajzl, potichu se vytratit a už se nikdy nevrátit.

Kayina koupelna páchla plísní a vlhkými mycími houbami. Na stěně malé vany byly přilepené vlasy. Ze zdí se loupala barva.

„Bude to chtít trochu práce,“ říkala Kay.

Gavin si dával pozor, aby jí žádnou pomoc nenabízel. Věci, které jí neřekl, byly jeho talismanem a pojistkou. Přeríkával si je v duchu jednu po druhé a odškrtyl jako korálky růžence. Nikdy neřekl „miluju“. Nikdy nemluvil o svatbě. Nikdy ji nežádal, aby se přestěhovala do Pagfordu. Jenže tu byla a nějak se jí povedlo, že si za to připadal zodpovědný.

Jeho obličej na něj zíral ze zašlého zrcadla. Pod očima měl fialové stíny a řídnoucí plavé vlasy byly vysušené a zplihlé. Holá žárovka u stropu osvětlovala slabošskou koňskou tvář s nemilosrdnou jasností.

Čtyřiatřicet, pomyslel si, a vypadám aspoň na čtyřicet.

Zvedl žiletku a jemně seškrábl ty dva silné světlé chlupy, které mu vyrůstaly po obou stranách vystouplého ohryzku.

Na dveře koupelny zabušily pěsti. Gavinovi ujela ruka a z hubeného krku mu na čistou bílou košili ukápla krev.

„Tvůj chlap,“ ječel zuřivý ženský hlas, „je pořád ještě v koupelně, a já přijdu pozdě!“

„Už jsem hotový!“ zakřičel.

Říznutí páliło, ale to nevadilo – konečně měl výmluvu: *Podívej, co způsobila tvoje dcera. Než půjdu do práce, budu muset zajet domů a převléct si košili.* Téměř s lehkým srdcem vzal kravatu a sako, které si pověsil na háček na dveřích, a odemkl.

Gaia se procpala kolem něj, zabouchla za sebou a zacvakla zámek. Na podestě, kde to odporně páchlo spálenou gumou, si Gavin vzpomněl, jak laciná borová postel v noci vrzala a tloukla čelem o zeď, jak Kay hekala a sténala. Někdy bylo snadné zapomenout, že je v domě i její dcera.

Seběhl po holých schodech bez koberce. Kay se mu svěřila se svými plány, že je zbrousí a nalakuje, ale pochyboval, že to někdy udělá. Její londýnský byt byl sešlý a zanedbaný. A stejně byl přesvědčený, že se chce brzy nastěhovat k němu. Ale to on nedovolí. To je jeho poslední bašta, a když na to přijde, bude ji bránit.

„Co se ti stalo?“ vyjekla Kay, když zahlédla na jeho košili krev. Měla na sobě to laciné rudé kimono, které se mu nelíbilo, ale tolik jí slušelo.

„Gaia bušila na dveře, až jsem nadskočil. Budu se muset jet domů převléknout.“

„Ale já jsem ti udělala snídani!“ vyhrkla.

Uvědomil si, že pach spálené gumy jsou ve skutečnosti míchaná vajíčka, od pohledu nedomrlá a vysušená.

„Nemůžu, Kay, musím si převléct tu košili, mám hned ráno –“

Už mu tu sraženou hmotu nakládala na talíř.

„Pět minut... Přece tu můžeš zůstat pět –“

V kapse u saka mu hlasitě zabzučel mobil. Vytáhl ho a uvažoval, jestli bude mít tu drzost, aby předstíral, že musí naléhavě někam odjet.

„Ježíšikriste,“ vyhrkl v nepředstírané hrůze.

„Co se děje?“

„Barry. Barry Fairbrother! Je... doprdele, je... je mrtvý! To je od Milese. Ježíšikriste. Doprdele. Ježíšikriste!“

Položila vařečku.

„Kdo je Barry Fairbrother?“

„Chodím s ním na squash. Je mu teprve čtyřiačtyřicet! Ježíšikriste!“

Znovu si zprávu přečetl. Kay se na něj zmateně dívala. Věděla, že Miles je Gavinův společník v advokátní kanceláři, ale nikdy je ne-seznámil. Barry Fairbrother pro ni byl jen jméno.

Ze schodiště se ozvalo hromové dunění: Gaia sbíhala s dupotem dolů.

„Vajíčka,“ prohlásila ve dveřích kuchyně. „Jako mi děláš každé ráno. Prejže. A díky němu,“ zabodla Gavinovi do zátylku pohled plný jedu, „mi nejspíš ujel ten debilní autobus.“

„Kdyby ti netrvalo tak dlouho, než se učešeš...“ křikla Kay za mizející dcerou, která neodpověděla, ale proběhla předsíní, až taškou mlátila o stěny, a zabouchla za sebou dveře.

„Musím jít, Kay,“ řekl Gavin.

„Ale Gavine, vždyť to mám všechno nachystané, mohl by sis to sníst, než –“

„Musím si převléknout košili. A... doprdele, dělal jsem Barrymu závěť, budu ji muset vyhledat. Ne, promiň, musím jít. To je neuvěřitelné,“ dodal, když si znovu přečetl Milesovu zprávu. „Neuvěřitelné. Ještě ve čtvrtek jsme spolu hráli squash. Fakt... Ježíšikriste.“

Někdo umřel. Neměla co říct, aby to nevyznělo špatně. Zběžně ji políbil na netečná ústa a odkráčel tmavou předsíní.

„Uvidíme se...?“

„Zavolám ti,“ křikl, předstíraje, že ji neslyšel.

Gavin pospíchal přes silnici k autu a zhluboka vdechoval svěží chladný vzduch. Skutečnost, že je Barry mrtvý, si nesl v hlavě jako lah-

vičku s třaskavou tekutinou, kterou se neodvažoval pohnout. Když otáčel klíčkem v zapalování, představoval si Barryho dvojčata, jak pláčou s obličejí schovanými do polštářů na své palandě. Viděl je takhle ležet, jednu nad druhou, jak hrají Nintendo, když tam byl naposled na večeri a procházel kolem dveří jejich pokojíku.

Fairbrotherovi byli ten nejoddanější pár, jaký znal. Už u nich nikdy jíst nebude. Říkával Barrymu, jaké má štěstí. Nakonec ho zas až tolik nebylo.

Někdo přicházel po chodníku naproti němu. Gavin zpanikařil, že je to Gaia, která na něj bude křičet nebo chtít, aby ji odvezl do školy, moc prudce zacouval a narazil do auta za sebou, do Kayina starého Opelu Corsa. Kolemjdoucí došel k jeho okénku a ukázalo se, že je to vychrtlá kulhavá stařenka v domácích trepkách. Gavin, celý zpočený, zakroutil volantem a vymanévroval z úzkého prostoru. Přidal plyn a pohlédl do zpětného zrcátka. Uviděl Gaiu, jak vchází zpátky do domu.

Nemohl se pořádně nadechnout. Jako by mu něco svíralo plíce. Teprve teď si uvědomil, že Barry Fairbrother byl jeho nejlepší přítel.

VI.

Školní autobus dojel k Polím, čtvrti z prefabrikovaných domků, jež se rozkládala na předměstí Yarvilu. Špinavě šedá obydlí, některá s nastříkanými iniciálami a sprostárnami, sem tam okno zatlučené prkny, satelitní antény a přerostlá tráva; nic z toho nestálo Andrewovi za větší pozornost než pagfordská zřícenina opatství lesklá námra-

zou. Kdysi ho Pole zajímala a děsila, ale teď už je znal, a tak mu dávno zevšedněla.

Po chodnicích se hemžily děti a mládež mířící do školy, spousta jich měla na sobě trička, i když byla zima. Andrew zahlédl Krystal Weedonovou, proslulý objekt lascivních vtipů. Poskakovala po chodníku a řehtala se uprostřed skupinky pubertálních holek a kluků. Na každém uchu se jí houpalo několik náušnic a z nízko spuštěných tepláků jí koukala tanga. Andrew ji znal už od základky a figurovala v mnoha z jeho nejbarvitějších vzpomínek na rané dětství. Děti se posmívaly jejímu jménu, protože „wee“ v angličtině znamená čůrat, ale pětiletá Krystal, místo aby se rozplakala, jak by to udělala většina holčiček, se toho chytla, chtěla se a vykřikovala: „WEE-donová! Krystal WEE-donová!“ a stáhla si uprostřed třídy kalhoty a předstírala, že čůrá. Uchovával si živou vzpomínku na její holou růžovou vagínu, bylo to, jako by mezi ně zavítal Mikuláš, a také si pamatoval, jak slečna Oatesová, rudá ve tváři, vyvedla Krystal z místnosti.

Ve dvanácti, když už chodila na vyšší stupeň, se z Krystal stala nejvyvinutější dívka v ročníku a zašívala se vzadu ve třídě, kam měli nosit vyplněné pracovní listy z matematiky a vyměnit si je za další. Jak to začalo, to Andrew, který v matematice jako obvykle končil mezi posledními, nevěděl, ale když přišel k plastovým krabicím s pracovními listy, které byly úhledně seřazené na skříňkách vzadu ve třídě, našel tam Roba Caldera s Markem Richardsem, jak Krystal na střídačku berou prsa do dlaní a tisknou je. Většina ostatních kluků fascinovaně přihlížela, s obličejí skrytými před pohledem učitele za postavenými učebnicemi, zatímco děvčata (mnohdy červená až za ušima) předstírala, že nic neviděla. Andrew si uvědomil, že už se polovina kluků vystřídala a od něj se teď čeká, že se taky zúčastní. Chtěl i nechtěl. Z těch prsou strach neměl, ale z toho nebojácného, vyzývavého výrazu v jejím obličejí. Báł se, že to udělá špatně. Když nevšimavý a neschopný pan učitel Simmonds konečně zvedl zrak a řekl: „Krystal, ty

už jsi tam já nevím jak dlouho, vezmi si pracovní list a posaď se,“ Andrewovi se ze všeho nejvíc ulevilo.

I když od té doby byli už dávno rozdělení do jiných skupin, pořád chodili do stejné kmenové třídy, takže Andrew věděl, že Krystal do školy někdy chodí, a často ne, a že je skoro pořád v průšvihů. Neznala strach, stejně jako ti kluci, co přicházeli do školy s tetováním, které si sami dělali, s rozbitou pusou a cigaretami a s historkami o rvačkách s policajty, drogách a náhodném sexu.

Winterdownská střední ležela hned na kraji Yarvilu. Byla to velická ošklivá třípatrová budova s venkovním pláštěm z pásu oken, přerušovaného tyrkysově natřenými panely. Když se dveře autobusu se zaskřípěním otevřely, připojil se Andrew k davu v černých sakách a svetrech, který se přes parkoviště valil ke dvěma vchodům do školy. Když už se chystal vmísit do trychtýře, který se cpal do dvoukřídlych dveří, zahlédl parkovat Nissan Micra. Poodstoupil, aby počkal na svého nejlepšího kamaráda.

Břicháč, Pupik, Panděro, Packal, Wally, Valach, Tlustej, Tlustoch... Stuart Walls měl nejvíc přezdívek z celé školy. Jeho klátivá chůze, hubená postava, úzký bledý obličej, obrovské uši a permanentně bolestný výraz by ho už samy o sobě dostatečně odlišovaly, ale to hlavní, čím vynikal, byl jeho břitký vtip, nadhled a vyrovnanost. Nějak si dokázal zachovat odstup od všeho, co by mohlo méně odolnou povahu poznamenat, a nijak se nevzrušoval nad tím, že je syn zesměšňovaného a neoblíbeného zástupce ředitele a že má za matku příšerně oblékanou tlustou výchovnou poradkyni. Byl nadevše a jedinečně svůj: Tlustoch, školní pozoruhodnost a celebrita. Dokonce i Polňáci se smáli jeho vtipům a zřídka se namáhali (protože jim jejich štouchance vracel s takovým klidem a jedovatostí) vysmívat se jeho neblahým příbuzenským svazkům.

Tlustochovo sebeovládání bylo nedotčené i dnes ráno, kdy se před zraků davu studentů bez doprovodu rodičů musel vysoukat z nissanu

nejen kolem matky, ale i otce, který do školy obvykle přijížděl zvlášť. Jak k němu Tlustoch klusal, vzpomněl si Andrew znovu na Krystal Weedonovou a její vykukující tanga.

„Čau, Arfe,“ pozdravil Tlustoch.

„Čau, Tlustochu.“

Společně se zařadili do davu, tašky zavěšené přes rameno vráželi menším dětem do obličejů, a tak si vytvořili kousek místa v lidském proudu.

„Přihrádka brečel,“ řekl Tlustoch, když kráčeli po zaplněném schodišti.

„Cože?“

„Včera večer umřel Barry Fairbrother.“

„No jo, o tom jsem slyšel,“ přikývl Andrew.

Tlustoch po něm vrhl významně udivený pohled, který používal vždycky, když se někdo vytahoval a předstíral, že ví nebo že je něco víc, než byla pravda.

„Máma byla v nemocnici, když ho přivezli,“ řekl dotčeně Andrew. „Dělá tam, ne?“

„Jo, jasně,“ přikývl Tlustoch a přestal se tvářit. „No, tak víš, že s Přihrádkou byli nejlepší kámoši, a on to teď má oznámit. To není dobrý, Arfe.“

Na vrcholu schodiště se rozešli každý do své kmenové třídy. Většina Andrewových spolužáků už tam byla, seděli na lavicích a houpali nohama nebo se opírali o skříňky po stranách třídy. Tašky ležely pod židlemi. V pondělí ráno se vždycky bavili víc a hlasitěji, protože se na shromáždění chodilo venkem do sportovní haly. Jejich třídní seděla za katedrou, a jak přicházeli, odškrtaovala si docházku. Nikdy se neobtěžovala je formálně vyvolávat, byla to jedna z maličkostí, kterými se s nimi snažila sblížit, a třída jí za to pohrdala.

Krystal přišla, když už zvonilo na shromáždění. „Jsem tady,“ houkla ode dveří a zase zmizela na chodbě. Všichni ostatní ji za nepřetržitého

hovoru následovali. Andrew se nad schody znovu sešel s Tlustochem a dav je unášel zadním vchodem přes široký šedivý vyasfaltovaný dvůr.

Sportovní hala páchla potem a teniskami. Dychtivý hovor dvanácti set teenagerů se halasně odrážel od chladných nabílených stěn. Podlahu pokrýval drsný šedivý koberec plný skvrn, který křížovaly různobarevné čáry vyznačující hřiště na badminton, tenis, pozemní hokej a kopanou; když na něj člověk holýma nohama upadl, měl z toho příšerné spáleniny, ale ti, kdo na něm seděli při celoškolním shromáždění, neměli tak otačený zadek jako z holého dřeva. Andrew s Tlustochem získali důstojná místa na trubkových židlích s umělohmotnými opěradly, které byly seřazené u zadní stěny haly pro studenty pátých a šestých ročníků.

Vepředu stál starý dřevěný řečnický pultík obrácený čelem ke studentům a vedle něj seděla paní ředitelka Shawcrossová. Tlustochův otec, Colin „Příhrádka“ Wall, přišel a zaujal místo vedle ní. Byl hodně vysoký, s dlouhým plešatějícím čelem a báječně napodobitelnou chůzí, při níž mu ruce toporně trčely po stranách a poskakoval nahoru dolů víc, než bylo k pohybu kupředu nezbytné. Všichni mu říkali Příhrádka kvůli jeho proslulé posedlosti udržováním pořádku v příhrádkách na zdi před jeho kanceláří. Do některých se dávaly vyplněné třídnice, další patřily jednotlivým předmětům. „Dávej pozor, ať to dáš do správné příhrádky, Ailso!“ „Nenechávej to z té příhrádky takhle čouhat, Kevine, vypadne to!“ „Nešlapej po tom! Zvedni to a podej mi to, má to být v příhrádce!“

Všichni ostatní učitelé tomu říkali kastlíky. Panovalo všeobecné přesvědčení, že to dělají proto, aby se od Příhrádky distancovali.

„Posuňte se, posuňte se,“ pobízel Andrewa s Tlustochem, kteří mezi sebou a Kevinem Cooperem nechali prázdné místo, pan Meacher, učitel na práci se dřevem.

Příhrádka zaujal místo u pultíku. Žáci se neusadili tak rychle, jako kdyby tam stála ředitelka. Přesně v tu chvíli, kdy ztlchl poslední hlas, se otevřely dvoukřídlé dveře uprostřed stěny napravo a vešla Gaia.

Rozhlédla se po hale (Andrew si dovilil koukat, protože koukala půlka haly; přišla pozdě, neznali ji, byla krásná a mluvil jenom Příhrádka) a rychle (ale ne přehnaně, protože vlastnila Tlustochův dar sebeovládání) vykročila kolem zadní řady studentů. Andrew nemohl otočit hlavu, aby ji dál sledoval, ale najednou si uvědomil tak jasně, až mu z toho hučelo v uších, že když se s Tlustochem posunuli, zůstalo místo vedle něj prázdné.

Uslyšel, jak se lehké rychlé kroky přibližují, a byla tam; posadila se rovnou vedle něj. Zavadila mu o židli, její tělo pohnulo jeho tělem. Do nosu mu zavanul její parfém. Celou levou stranu těla měl jako v ohni, jak si uvědomoval její přítomnost, a byl vděčný, že tvář obrácenou k ní má mnohem méně posetou akné než tu druhou. Ještě nikdy jí nebyl tak nablízku a přemýšlel, jestli se odváží na ni podívat a dát nějak najevo, že o ní ví, ale okamžitě si řekl, že byl paralyzovaný už příliš dlouho a že je moc pozdě na to, aby to vypadalo přirozeně.

Podrbal se na levém spánku, aby si zakryl tvář, a stočil pohled na její ruce volně složené v klíně. Na jednom malíčku měla jednoduchý stříbrný prstýnek.

Tlustoch nenápadně pohnul loktem a šťouchl Andrewa do boku.

„A nakonec,“ řekl Příhrádka a Andrew si uvědomil, že ho to slyšeli říct už podruhé a že klid v hale zhoustl v ticho, které by se dalo krájet, protože se všichni přestali ošívát a vzduch znehybněl zvědavostí, škodolibým očekáváním a rozpaky.

„A nakonec,“ řekl znovu Příhrádka a hlas se mu nekontrolovaně roztřásl, „mám jednu velice... mám velice smutnou zprávu. Pan Barry Fairbrother, který v uplynulých dvou letech trénoval naše velice úpěš... úspěš... úspěšné dívčí veslařské druž... družstvo...“

Zajíkl se a přejel si rukou oči.

„... zemřel...“

Příhrádka tam přede všemi brečel s hrbolatou holou hlavou skloněnou na prsa. Přihlížejícím davem se neslo lapání po dechu a chi-

chotání a mnoho tváří se otáčelo po Tlustochovi, který tam seděl a tvářil se naprosto nezúčastněně. Malinko udiveně, ale jinak nezrušeně.

„... zemřel...“ vzlykal Přihrádka a ředitelka se s našťvaným výrazem postavila.

„... zemřel... včera v noci.“

Odněkud zprostředka řad židlí v zadní části haly se ozvalo hlasité vyjeknutí.

„Kdo se to zasmál?“ zařval Přihrádka a ve vzduchu zajiskřilo vzrušující napětí. „Jak se opovažujete?! Která holka se to zasmála, kdo to byl?“

Pan učitel Meacher už byl na nohou a zuřivě gestikuloval na kohosi uprostřed řady hned za Andrewem a Tlustochem. Andrewova židle znovu dostala ránu, protože se Gaia na svém místě, stejně jako všichni ostatní, obrátila, aby viděla. Celé Andrewovo tělo jako by získalo suprasensorické vnímání; cítil, jak se Gaino tělo prohýbá k němu. Kdyby se otočil na druhou stranu, byli by prsa na prsa.

„Kdo se to zasmál?!“ opakoval Přihrádka a absurdně se vypínal na špičkách, jako by mohl viníka ze svého místa rozeznat. Meacher nehlasně pohyboval rty a zuřivě ukazoval osobě, kterou vyčlenil jako provinilce, že má vystoupit z řady.

„Kdo je to, pane Meachere?“ křičel Přihrádka.

Zdálo se, že se Meacherovi nechce odpovědět, pořád nemohl viniti přesvědčit, aby opustila své místo, ale když začal Přihrádka vykazovat znepokojivé známky toho, že chce odejít z řečniště, aby se do vyšetřování pustil sám, vyskočila Krystal Weedonová, ve tváři celá rudá, a začala se prodírat řadou.

„Hned po shromáždění za mnou přijdeš do kanceláře!“ křičel Přihrádka. „Naprosto hanebné... žádnou úctu... Jdi mi z očí!“

Ale Krystal se zastavila na konci řady, ukázala Přihrádkovi prostředník a zajčela: „NIC SEM NEUDĚLALA, TY DEBILE!“

Ozval se výbuch smíchu a vzrušený hovor. Učitelé se marně snažili ztlumit hluk a jeden nebo dva se zvedli ze židlí, aby se pokusili vlastní třídu povolat k pořádku.

Za Krystal Weedonovou a Meacherem zapadly dveře.

„Uklidněte se!“ zakřičela ředitelka a v hale se rozhostilo ticho plné vrtění a šeptání. Tlustoch se díval přímo před sebe a pro jednou se zdálo, že se k lhostejnosti musí nutit a ve tváři má o něco tmavší odstín.

Andrew ucítil, jak se Gaia usadila zpátky na místo. Sebral odvahu, pohlédl doleva a zazubil se. Hned mu úsměv oplátila.

VII.

Ačkoli pagfordské lahůdky otvíraly až v půl desáté, Howard Molli-son přišel dřív. Byl to neuvěřitelně obézní čtyřiašedesátník. Břicho mu v olbřímím záhybu spadalo přes stehna, takže většina lidí, jakmile na něj upřela zrak, okamžitě pomyslela na jeho penis: kdy ho asi viděl naposled, jak si ho myje a jak dokáže provádět kterýkoli z úkonů, k nimž je penis určen. Částečně proto, že v nich jeho vzhled vyvolával takové myšlenky, a částečně díky svému vybroušenému konverzačnímu umění dokázal Howard lidi rovným dílem uvádět do rozpaků i odzbrojit, takže zákazníci, kteří u něj v obchodě byli poprvé, téměř vždy nakoupili víc, než měli v úmyslu. Pusa mu v práci bez přestání jela, jednou rukou s krátkými prsty pohyboval kráječem plynule dopředu, dozadu, takže se plátky šunky, jemné jako hedvábí, skládaly na přichystaný celofán, kulaté modré oči měl vždycky připravené k mrknutí a bradu roztřesenou nenuceným smíchem.

Howard si sám navrhl pracovní úbor: bílou košili, naškrobenou tmavozelenou plátěnou zástěru, manšestráky a loveckou čapku, do které zapíchal několik rybářských mušek. Pokud si tu čepici vzal původně z legrace, už dávno tomu tak nebylo. Každé ráno si ji za pomoci malého zrcátka na toaletách pro personál s vážnou precizností nasadil na husté šedivé kudrny.

Howarda vždycky těšilo otvírat ráno obchod. Rád se pohyboval po krámě, když bylo slyšet jen vrnění chladicích vitrín, líbilo se mu přivádět všechno zpátky k životu: rozsvítit světla, vytáhnout rolety, sundat poklopy a odhalit poklady chladicího pultu – bledé zelenošedé artyčky, onyxově černé olivy, sušená rajčata stočená jako rubínoví mořští koníci v oleji tečkovaném bylinkami.

Dnes ráno mu však radost kazila netrpělivost. Jeho společnice Maureen už měla zpoždění a stejně jako předtím Miles i Howard měl obavy, že by ho někdo mohl předběhnout a říct jí tu neuvěřitelnou novinu dříve než on, protože neměla mobilní telefon.

Zastavil se u nedávno vybouraného obloukovitého průchodu ve zdi mezi lahůdkářstvím a bývalým obchodem s obuví, z nějž se brzy měla stát nejnovější pagfordská kavárna, a zkontroloval silnou průhlednou plastovou fólii, jež chránila lahůdkářství před prachem. Chtěli kavárnu otevřít před Velikonocemi, aby stihli využít přílivu turistů do jihozápadní Anglie. Howard pro ně každoročně chystal do výlohy místní cider, sýr a slaměné panenky.

Za zády mu zacinkal zvonek a Howard se otočil. Záplatované a vyztužené srdce mu vzrušením tlouklo jako o závod.

Maureen byla drobná dvašedesátiletá žena s kulatými rameny, vdova po Howardově původním společníkovi. Kvůli shrbené postavě vypadala mnohem starší, než byla, ačkoli se tolika způsoby snažila udržet si za každou cenu mládí: vlasy si barvila načerno, oblékala se do jasných barev a potácela se na nerozumně vysokých podpatcích, které v obchodě měnila za zdravotní sandály.

„Dobrýtro, Mo,“ pozdravil Howard.

Byl odhodlaný svou zprávu nezkazit tím, že ji uspěchá, ale za chvíli tu budou zákazníci a on měl hodně co vyprávět.

„Už jsi to slyšela?“

Tázavě svažila obočí.

„Umřel Barry Fairbrother.“

Otevřela pusu překvapením.

„Ne! Jak se to stalo?“

Howard si poklepal ze strany na hlavu.

„Něco mu tam prasklo. Miles u toho byl, viděl, jak se to stalo. Na parkovišti v golfovém klubu.“

„Ne...“ opakovala Maureen.

„Mrtvý, jak zákon káže,“ prohlásil Howard, jako by smrt nepotvrzená zákonem neplatila, ale Barry Fairbrother mohl být klidný, že ta jeho je legální.

Maureen s křiklavě namalovanými ústy dokořán se pokřižovala. Její katolictví dodávalo takovým chvílím vždycky pitoreskní nádech.

„A Miles u toho byl?“ zakrákala. Z jejího hlubokého hlasu bývalé kuřačky slyšel touhu po každé podrobnosti.

„Postavila bys na čaj, Mo?“

Může její utrpení alespoň o pár minut prodloužit. Polila si vařícím čajem ruku, jak spěchala, aby se k němu vrátila. Seděli spolu za pultem na vysokých dřevěných stoličkách, které tam Howard umístil pro chvíle slabšího provozu, a Maureen si chladila opařenou ruku hrstí ledu, kterou shrábla od nádoby s olivami. Společně probrali konvenčnější aspekty tragédie: vdovu („bude úplně ztracená, žila jen pro Barryho“), děti („čtyři pubertáci bez otce, to je něco“), relativní mládí nebožtíka („vždyť nebyl o moc starší než Miles, ne?“) a pak se konečně dostali k opravdu zásadnímu bodu, vedle nějž bylo všechno ostatní jen bezcílné plácání.

„Co bude teď?“ vyptávala se Maureen Howarda dychtivě.

„Hm,“ odpověděl, „to je otázka, že? Máme tu zánik mandátu, Mo, a tím se může všechno změnit.“

„Co že máme?“ přeptala se Maureen v obavě, že by jí snad mohlo uniknout něco zásadního.

„Zánik mandátu,“ zopakoval Howard. „Tak se tomu říká, když někdo přijde o místo v radě následkem úmrtí. To je oficiální termín,“ poučoval ji.

Howard byl předsedou obecní rady a prvním občanem Pagfordu. K tomuto úřadu patřil pozlacený smaltovaný řetěz, odpočívající teď v maličkém sejfu, který si se Shirley nechali nainstalovat na dno vestavěných skříní. Kdyby jen pagfordskému obvodu udělili status samosprávného města, mohl by si říkat starosta. Ale stejně jím vlastně ve všech ohledech byl. Shirley to na obecních webových stránkách vyjádřila úplně jasně. Pod fotografií rozzářeného růžolícího Howarda s řetězem prvního občana na krku bylo napsáno, že vítá pozvání k účasti na místních společenských a obchodních akcích. Zrovna před pár týdny rozdával v místní základní škole osvědčení o cyklistické zdatnosti.

Howard se napil čaje a s úsměvem, aby otupil ostří svého prohlášení, poznamenal: „Nezapomeň, Mo, že Fairbrother byl jako osina v zadku. Uměl být opravdu otravný.“

„Ale to já vím,“ přitakala, „to já vím.“

„Kdyby žil, musel bych si to s ním vyříkat. Zeptej se Shirley. Uměl být pěkný podrazák.“

„Ale to já vím.“

„No, uvidíme. Uvidíme. Tím by to mělo být vyřízené. Pochopitelně jsem nechtěl zvítězit tímhle způsobem,“ dodal s hlubokým povzdechem, „ale když mám mluvit za Pagford... za místní komunitu... všechno zlé je k něčemu dobré...“

Howard se podíval na hodinky.

„Už je skoro půl, Mo.“

Nikdy neotevřeli pozdě a nikdy nezavřeli dřív. Svůj podnik vedli s rituálností a řádem hodnými chrámu.

Maureen odvrátila odemknout dveře a vytáhnout rolety.

Jak trhaně stoupaly vzhůru, objevovalo se po kouskách Náměstí: malebné a udržované, z velké části díky společnému úsilí majitelů podniků, které jej lemovaly. Všude bylo vidět truhlíky, závěsné koše i nádoby na květiny, osazené každoročně v dohodnutých barvách. Naproti lahůdkářství Mollison & Lowe stál hostinec U černého děla, jeden z nejstarších v celé Anglii.

Howard zacházel do zadní místnosti a vracel se s podlouhlými hranatými mísami s čerstvými paštikami, které i s lesklými ozdobami z citrusů a bobulí úhledně rovnal pod sklo do vitríny. Když uložil poslední paštiku, trochu udýchaný po vší té námaze navrch k nezvyklé dávce ranní konverzace, na chvíli se zastavil a zahleděl se na válečný pomník uprostřed Náměstí.

Pagford byl dnes ráno stejně krásný jako vždycky a Howard si prožil božskou chvíli radosti bytí, jak svého, tak města, k němuž dle svého názoru patřil jako bijící srdce. Vpíjel to všechno do sebe plnými doušky: lesklé černé lavičky, červené a fialové květiny, slunce zlatící vršek kamenného kříže... a Barry Fairbrother je pryč. Bylo obtížné nevidět v náhlém přeskupení na bitevním poli (jak to Howard vnímal), kde se s Barrym tak dlouho utkával, nějaký vyšší záměr.

„Howarde,“ oslovila ho Maureen důrazně. „Howarde!“

Po Náměstí kráčela žena. Štíhlá černovlasá žena s hnědou pleť v balonáku, která se za chůze mračila na svoje nohy v kozačkách.

„Myslíš, že...? Že už to ví?“ zašeptala Maureen.

„Nemám ponětí,“ odpověděl Howard.

Maureen, která ještě neměla čas se přezout do svých schollek, si málem vyvrkla kotník, jak rychle couvala od výlohy a pospíchala za pult. Howard odešel pomalu a majestátně na místo u kasy, jako střelec zaujímající postavení.

Zvonek zacinkal a stále zamračená MUDr. Parminder Jawandová vkročila do dveří lahůdkářství. Nepozdravila Howarda ani Maureen a rovnou zamířila k polici s oleji. Maureen ji sledovala zaujatým pohledem bez mrkání jako jestřáb myšku.

„Dobré ráno,“ řekl Howard, když Parminder s láhví v ruce přistoupila k pultu.

„Dobré.“

Doktorka Jawandová se mu málokdy dívala do očí, ať už na zasedáních obecní rady, nebo když se potkali mimo kulturní sál. Howarda vždycky pobavilo, jak nedokáže zakrýt své nepřátelství. Reagoval na to žovialitou, přehnanou galantností a zdvořilostí.

„Dnes nejste v práci?“

„Ne,“ odpověděla Parminder a hrabala se v kabelce.

Maureen už se neudržela.

„Je to hrozná zpráva,“ prohlásila svým nakřáplým chraplavým hlasem. „To s Barrym Fairbrotherem.“

„Mhm,“ odpověděla Parminder, ale pak: „Cože?“

„To s Barrym Fairbrotherem,“ zopakovala Maureen.

„Co je s ním?“

Parminder měla i po šestnácti letech strávených v Pagfordu silný birminghamský přízvuk. Hluboká kolmá vráska mezi obočím zesilovala jakýkoli její výraz, ať už hněvu, nebo soustředění.

„Umřel,“ řekla Maureen s dychtivým pohledem upřeným na její zamračenou tvář. „Včera večer. Howard mi o tom zrovna říkal.“

Parminder zůstala nehybně stát s rukou v kabelce. Pak jí pohled sjel stranou k Howardovi.

„Zhroutil se a zemřel na parkovišti v golfovém klubu,“ řekl Howard. „Miles tam byl a viděl, jak se to stalo.“

Uběhly další vteřiny.

„To má být vtip?“ zeptala se Parminder ostrým vysokým hlasem.

„Jistěže to není vtip,“ odpověděla Maureen, vychutnávajíc si vlastní pobouření. „Kdo by o tomhle žertoval?“

Parminder postavila olej s bouchnutím na skleněnou desku pultu a vyšla ven z obchodu.

„No tedy!“ prohlásila Maureen s radostným pohoršením. „A tohle je vtip? Opravdu báječné!“

„To je šok,“ pravil Howard moudře a díval se, jak Parminder spěchá zpátky přes Náměstí, až za ní vlaje baloňák. „Ta z toho bude zrovna tak špatná jako vdova. Ale bude to zajímavé,“ dodal a líně se poškrábal na převislém břiše, kde ho často svrbělo, „sledovat, co...“ Nechal větu nedokončenou, ale to nevadilo – Maureen věděla přesně, co myslí. Dívali se, jak radní Jawandová mizí za rohem, a oba přitom mysleli na uvolněné křeslo v radě. Nevnímali jej jako prázdné místo, ale spíš jako kouzelnický klobouk plný možností.

VIII.

Stará fara byla poslední a největší z viktoriánských domů v Kostelní ulici. Stála až na konci ve velké rohové zahradě, obrácená ke kostelu svatého Michaela a Všech svatých na druhé straně silnice.

Parminder, která posledních pár metrů po ulici utíkala, chvíli zápolila se zatuhlým zámkem a potom vešla do domu. Neuvěří tomu, dokud to neuslyší od někoho jiného, kohokoli... Ale v kuchyni už zlověstně zvonil telefon.

„Ano?“

„Tady Vikram.“

Parminderin manžel byl kardiochirurg. Pracoval v Jihozápadní všeobecné nemocnici v Yarvilu a normálně z práce nikdy nevolal. Parminder svírala sluchátko tak silně, až ji bolely prsty.

„Doslechl jsem se to jen náhodou. Vypadá to na aneurysma. Požádal jsem Huwa Jeffriese, aby udělal pitvu přednostně. Pro Mary bude lepší, když bude vědět, co to bylo. Možná ho dělají už teď.“

„Jasně,“ zašeptala Parminder.

„Tessa Wallová tu byla,“ řekl jí Vikram. „Zavolej Tesse.“

„Ano,“ přikývla Parminder. „Tak jo.“

Ale když zavěsila, svezla se na jednu z kuchyňských židlí a koukala oknem do zahrady, aniž by ji viděla, s prsty přitisknutými na ústa.

Všechno se zhroutilo. Fakt, že to ještě pořád existovalo, stěny a židle a dětské výkresy na zdech, nic neznamenal. Bylo to rozmetáno do posledního atomu a vmžiku znovu sestaveno, a to zdání stálosti a pevnosti bylo k smíchu. Jediným dotykem by se to rozplynulo, protože všechno najednou bylo tenoučké jako hedvábný papír a mohlo se to rozdrolit.

Neměla nad svými myšlenkami žádnou kontrolu. Také se rozpadaly. Vybavovaly se jí a zase zapadaly náhodné útržky vzpomínek: jak s Barrym tančí na silvestrovském večírku u Wallových nebo ten legrační rozhovor, když se spolu vraceli z minulého zasedání obecní rady.

„Máte kravský dům,“ řekla mu.

„Kravský dům? Co to má znamenat?“

„Je ve předu užší než vzadu. To přináší štěstí. Ale stojí nad křížovatkou do T. To znamená neštěstí.“

„Takže to máme vyrovnané,“ řekl Barry.

Tepla v hlavě se mu musela už tenkrát nebezpečně vydouvat a jeden ani druhý o tom nevěděli.

Parminder odešla poslepu z kuchyně do ponurého obývacího pokoje; bez ohledu na počasí byl pořád ve stínu kvůli vysoké borovici v před-

zahrádce. Ten strom nenáviděla, ale zůstával stát, protože s Vikramem věděli, jak by sousedé vyváděli, kdyby ho porazili.

Neměla stání. Vyšla do předsíně, pak zpátky do kuchyně, tam vzala telefon a zavolala Tesse Wallové, ale ta to nebrala. Musí být v práci. Roztřesená Parminder se vrátila na židli v kuchyni.

Její smutek byl tak velký a zběsilý, až ji to děsilo, jako by se zpod podlahy vynořila zlá obluda. Barry, malý vousatý Barry, její přítel, její spojenec.

Přesně takhle umřel táta. Bylo jí patnáct, a když se vrátily z města, našly ho ležet tváří dolů na trávniku vedle sekačky a do týla mu pražilo slunce. Parminder nenáviděla náhlou smrt. Dlouhé pomalé chřadnutí, kterého se tolik lidí obávalo, pro ni bylo uklidňující představou – spousta času všechno si zařídit a uspořádat, rozloučit se...

Ještě pořád držela ruce přitisknuté na ústa. Dívala se na vážnou laskavou tvář gurua Nánaka přišpendlenou na nástěnce.

(Vikramovi se obrázek nelíbil.

„Co to tady dělá?“

„Mně se líbí,“ odpověděla vzdorovitě.)

Barry a mrtvý...

Nelítostně potlačila hrozné nutkání k pláči. Matka ji za to vždycky odsuzovala, zvláště po otcově smrti, když ostatní dcery, tety i sestřenice všechny kvílely a bušily se do prsou. „A tos byla jeho mazlíček!“ Ale Parminder schovávala své nevyplakané slzy pevně zamčené uvnitř, kde jako by procházely alchymistickou přeměnou a vracely se na svět jako lávové potoky zloby, které pravidelně chrlila na své děti a recepční v práci.

Pořád v duchu viděla Howarda s Maureen za pultem, jednoho obrovského, druhou vychrtlou, a v jejích představách na ni shlíželi svrchu, když jí říkali, že její přítel je mrtvý. S téměř vítaným záchvatem vzteku a nenávisti si pomyslela: *Oni jsou rádi. Myslí si, že teď vyhraji.*

Znovu vyskočila, odkráčela do obývacího a sundala z vrchní police jeden svazek své zbrusu nové svaté knihy. Náhodně jej otevřela a četla, aniž by ji to překvapovalo, spíš jako by hleděla v zrcadle na vlastní ztrhanou tvář: *Ó myslí, svět je hluboká temná propast. A na všech stranách rozhazuje Smrt své síť.*

IX.

Do místnosti vyčleněné na Winterdownské střední škole pro výchovné poradenství se vcházelo ze školní knihovny. Neměla okna a osvětlovala ji jediná zářivka.

Tessa Wallová, vedoucí výchovná poradkyně a manželka zástupce ředitelky, tam vstoupila v půl jedenácté, otupělá únavou a se šálkem silné instantní kávy, který si přinesla ze sborovny. Byla to malá zavalitá žena s nehezkým širokým obličejem. Sama si stříhala prošedivělé vlasy (tupou ofinu mívala často poněkud nakřivo), nosila ručně tkané originální oblečení a měla ráda bižuterii z korálků a dřeva. Dlouhá sukně, kterou měla dnes na sobě, byla ušitá snad z juty a k ní si vzala tlustou žmolkovatou hráškově zelenou vestu. Tessa se na sebe málokdy dívala ve velkém zrcadle a bojkotovala obchody, kde se tomu nemohla vyhnout.

Pokusila se výchovnou místnost podobnou vězeňské cele zútulnit nástěnným obrazem z Nepálu, který měla už od studentských let. Byla na něm duha a jasně žluté slunce a měsíc, ze kterých vycházely stylizované zvlněné paprsky. Zbytek holých vymalovaných stěn pokrývaly všemožné plakáty, které buď nabízely užitečné rady, jak si zvýšit sebe-

vědomí, nebo telefonní čísla na anonymní poradenství v oboru nej-různějších zdravotních či emocionálních problémů. Když výchovnou místnost naposled navštívila ředitelka, utrousila k nim mírně sarkas-tickou poznámku.

„A když všechno ostatní selže, zavolají na linku bezpečí, jak vidím,“ řekla a ukázala na nejvýraznější plakát.

Tessa s heknutím žuchla do křesla, sundala si hodinky, které ji škr-tily, a položila je na psací stůl vedle potištěných papírů a poznámek. Pochybovala, že se dnes bude moct držet předpřipraveného postu-pu. Dokonce pochybovala, jestli se Krystal Weedonová vůbec objeví. Když Krystal něco rozrušilo, naštvalo nebo se nudila, často odcházela ze školy. Někdy ji chytili, než se dostala k bráně, a odvedli ji za křiku a klení zpátky dovnitř, jindy se jí povedlo zadržení vyhnout a utéct na celý den za školu. Bylo deset čtyřicet, zazvonil zvonek a Tessa čekala.

V deset padesát jedna vtrhla Krystal do dveří a zabouchla je za se-bou. S rukama zkříženýma na plných nadrech si kecla na židli napro-ti Tesse, až se jí laciné náušnice rozhoupaly.

„Můžete svému manželovi říct,“ prohlásila rozechvělým hlasem, „že já se vubec nesmála, jasný, tyvole?“

„Krystal, prosím tě, nemluv přede mnou sprostě,“ řekla Tessa.

„Já sem se vubec nesmála, jasný?!“ vřískala Krystal.

Do knihovny přišla skupina šestáků s deskami v rukou. Dívali se dovnitř přes sklo ve dveřích a jeden z nich se zašklebil, když zahlédl zezadu Krystal. Tessa vstala a spustila přes sklo roletu, potom se vrá-tila na své místo pod měsícem a sluncem.

„Dobře, Krystal. Tak mi pověz, jak to bylo.“

„Váš muž řek něco o panu Fairbrotherovi, ne, a já neslyšela, co ří-kal, ne, tak mi to Nikki řekla, a tyvole –“

„Krystal!“

„... já tomu vubec nemohla uvěřit a zařvala sem, ale vubec sem se nesmála! Vubec sem se tyvole –“

„Krystal –“

„Vubec sem se nesmála, jasný?!“ křičela Krystal s rukama pevně zkříženýma na hrudi a nohama zamotanýma do sebe.

„Tak dobře, Krystal.“

Tessa byla zvyklá, že se studenti, které na výchovných konzultacích vídala nejčastěji, vztekají. Spousta z nich neměla žádnou pracovní morálku, běžně lhali, chovali se neslušně a podváděli, a přesto pokud je někdo obvinil nespravedlivě, jejich opravdový hněv neznal mezí. Tessa se domnívala, že před sebou vidí upřímné rozhořčení, na rozdíl od hraného, které Krystal uměla tak zdatně používat. Každopádně to vyjeknutí, které Tessa zaslechla při shromáždění, jí v tu chvíli připadalo spíš jako výraz šoku a zděšení než pobavení. Okamžitě se zhrozila, když to Colin veřejně označil za smích.

„Mluvila sem s Přihrádkou...“

„Krystal!“

„Říkala sem tyvole vašemu manželovi...“

„Krystal, naposledy tě žádám, abys přede mnou nemluvila sprostě...“

„Říkala sem mu, že sem se vubec nesmála, říkala sem mu to! A von mě tyvole stejně nechal po škole!“

V dívčiných očích tlustě namalovaných tužkou se leskly slzy vzteku. Do tváří se jí nahrnula krev. Mračila se na Tessu, rudá jak pivoňka, připravená utéct, zaklít nebo Tesse taky ukázat prostředník. Pavučinka důvěry, kterou mezi sebou za necelé dva roky pracně upředly, se napínala k prasknutí.

„Já ti věřím, Krystal. Já věřím, že ses nesmála, ale prosím tě, nemluv přede mnou sprostě.“

Najednou si dívka začala silnými krátkými prsty mnout rozmazané oči. Tessa vytáhla ze stolu štos papírových kapesníků a podala je přes stůl Krystal, která po nich bez poděkování chňapla, přitiskla si je na jedno oko po druhém a vysmrkala se. Krystaliny ruce na ní byly to nejdojemnější: nehty měla krátké a široké, nepořádně nala-

kované a veškerá její gesta byla naivní a přímočará jako u malého dítěte.

Tessa počkala, dokud se její chrochtavé oddechování nezklidnilo. Potom řekla: „Vidím, že jsi z toho, že pan Fairbrother umřel, nešťastná...“

„Jo, to sem,“ odpověděla Krystal pořádně útočně. „A co má bejt?“

Tessa si najednou živě představila Barryho, jak naslouchá tomuto rozhovoru. Úplně viděla jeho posmutnělý úsměv, jasně ho slyšela, jak říká „pánbůh jí to požehnej“. Tessa zavřela pálící oči. Nemohla mluvit. Slyšela, jak se Krystal vrtí, pomalu napočítala do deseti a znovu oči otevřela. Krystal na ni koukala, s rukama pořád založenýma, rudá ve tváři a se vzpurným výrazem.

„Mně je to taky moc líto,“ řekla Tessa. „Vlastně to byl náš dávný přítel. To proto byl pan Wall trochu –“

„Říkala sem mu, že sem se vubec –“

„Krystal, prosím tě, nech mě domluvit. Pan Wall je dnes velice nešťastný, a proto nejspíš... proto si nesprávně vyložil to, cos udělala. Já si s ním promluším.“

„Jenže von to tyvole –“

„Krystal!“

„Von to nezruší.“

Krystal v rychlém rytmu okopávala nohu od Tessina stolu. Tessa z něj sundala lokty, aby necítila vibrace, a řekla: „Já si s panem Wallem promluším.“

Nasadila, dle svého názoru, neutrální výraz a trpělivě čekala, až jí Krystal vyjde vstříc. Krystal trucovitě mlčela, kopala do nohy od stolu a polykala naprázdno.

„Co panu Fairbrotherovi bylo?“ zeptala se nakonec.

„Domnívají se, že mu praskla tepna v mozku,“ odpověděla Tessa.

„A proč praskla?“

„Narodil se s vadou, o které nevěděl,“ vysvětlovala Tessa.

Věděla, že s náhlou smrtí má Krystal větší zkušenosti než ona sama. Lidé z okruhu Krystaliny matky umírali předčasně tak často, jako by bojovali v nějaké tajné válce, o které zbytek světa nemá tušení. Krystal Tesse vyprávěla, jak když jí bylo šest, našla u mámy v koupelně mrtvolu neznámého mladíka. Na to konto ji pak, tak jako mnohokrát, předali do péče babi Cath. Babi Cath hrála v mnoha Krystaliných historkách z dětství významnou roli, byla současně záchranou i trestem.

„Teď bude naše družstvo v prdeli,“ řekla Krystal.

„Ne, nebude,“ oponovala Tessa. „A nemluv sprostě, Krystal, prosím tě.“

„Ale bude,“ odsekla Krystal.

Tessa jí chtěla odporovat, ale únava ten impuls zadusila. A Krystal má nakonec pravdu, říkala z odstupu racionální část Tessina mozku. S osmiveslicí je konec. Nikdo jiný než Barry by nedokázal Krystal zařadit do nějaké skupiny a udržet ji tam. Tessa věděla, že toho Krystal nechá, a nejspíš to věděla i ona sama. Chvilí seděly mlčky a Tessa byla moc unavená, než aby ji napadla slova, která by mezi nimi mohla změnit atmosféru. Připadala si roztřesená, bezbranná, obnažená až na kost. Už byla vzhůru víc než čtyřiaadvacet hodin.

(Samanta Mollisonová zavolala z nemocnice v deset hodin, zrovna když se Tessa po dlouhé horké lázni vynořila z koupelny, aby se podívala na zprávy na BBC. Naházela na sebe znovu oblečení, zatímco Colin vydával neartikulované zvuky a narážel do nábytku. Zaběhli nahoru za synem, aby mu řekli, kam jedou, a potom utíkali k autu. Colin jel do Yarvilu strašně rychle, jako by mohl Barryho oživit, když cestu zajede v rekordním čase; předhonit realitu a přinutit ji, aby se změnila.)

„Jestli se se mnou nebudete bavit, tak já pudu,“ řekla Krystal.

„Prosím tě, Krystal, nebuď drzá,“ odpověděla Tessa. „Jsem dneska moc unavená. Byli jsme s panem Wallem včera v noci v nemocnici s manželkou pana Fairbrothera. Jsou to naši dobří přátelé.“